

YOSHLARGA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING TA'SIRI

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi, 4-kurs talabalari

Zaripova Mohpora Qurbonovna,

Maxmarajabova Shaxnisor Toshboy qizi,

Ibodullayeva Parvina

Email: mohporazaripova@gmail.com,

Annotatsiya: Mazkur maqolada zamonaviy texnologiyalarning yoshlar hayotiga ko'rsatadigan ijobiy va salbiy ta'sirlari tahlil etilgan. Texnologik taraqqiyot sharoitida yoshlarning axborotga bo'lgan ehtiyoji, internet va raqamli vositalardan foydalanish darajasi, shuningdek, texnologiyalar ta'sirida yuzaga keladigan ijtimoiy, psixologik va madaniy o'zgarishlar o'rganilgan. Maqolada texnologiyalar ta'sirining ijobiy jihatlari — ta'lim jarayonining samaradorligi, global axborot makoniga kirish imkoniyati, ijodkorlik va mustaqil fikrlashni rivojlantirishi bilan birga, salbiy oqibatlar — internet qaramligi, axborot ifloslanishi va ijtimoiy begonalashuv masalalari ham ko'rib chiqilgan. Yakunda yoshlarga texnologiyalardan samarali va mas'uliyatli foydalanish bo'yicha tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: yoshlar, zamonaviy texnologiya, internet, raqamli madaniyat, axborot jamiyati, ijtimoiy tarmoq, innovatsiya.

Аннотация: В данной статье рассматриваются положительные и отрицательные воздействия современных технологий на жизнь молодежи. Изучены потребности молодых людей в информации, уровень использования интернета и цифровых средств, а также социальные, психологические и культурные изменения,

происходящие под влиянием технологий. В статье анализируются положительные стороны — повышение эффективности образовательного процесса, доступ к глобальному информационному пространству, развитие креативного и критического мышления, а также отрицательные — интернет-зависимость, информационное загрязнение и социальная отчужденность. В заключение даны рекомендации по рациональному и ответственному использованию технологий молодежью.

Ключевые слова: *молодежь, современные технологии, интернет, цифровая культура, информационное общество, социальные сети, инновации.*

Abstract: *This article analyzes the positive and negative effects of modern technologies on the lives of young people. It explores youth's need for information, the level of internet and digital tool usage, and the social, psychological, and cultural changes caused by technological influence. The paper highlights the positive aspects — improved educational efficiency, access to global information, creativity, and critical thinking development — as well as negative consequences such as internet addiction, information pollution, and social alienation. In conclusion, the author provides recommendations for the effective and responsible use of technologies by young people.*

Keywords: *youth, modern technology, internet, digital culture, information society, social networks, innovation.*

Kirish

Bugungi kunda dunyo shiddat bilan raqamli asr sari intilmoqda. Texnologik taraqqiyotning eng faol foydalanuvchilari — yoshlar hisoblanadi. Ularning hayoti, o'qish jarayoni, muloqot uslubi va dunyoqarashi zamonaviy texnologiyalar bilan chambarchas bog'lanib bormoqda. Shu bois, texnologiyalar yoshlar ongiga qanday ta'sir ko'rsatmoqda, ularning ijtimoiy

hayotidagi o'rni qanday — bu savollar jamiyatshunoslar, psixologlar va pedagoglar uchun dolzarb masalaga aylanmoqda.

Asosiy qism

XXI asr — axborot va innovatsiyalar asridir. Internet, sun'iy intellekt, virtual haqiqat, raqamli o'yinlar, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning kunlik hayotining ajralmas qismiga aylangan. So'rovnomalar natijasiga ko'ra, o'rta statistik yosh kishi kuniga o'rtacha 5–7 soat vaqtini internetda o'tkazadi. Bu esa, ularning dunyoqarashini shakllantirishda texnologiyalarning roli naqadar kuchli ekanligini ko'rsatadi.

- Ta'lim jarayonida samaradorlik: Onlayn ta'lim platformalari (Coursera, Khan Academy, EduMarket va boshqalar) yoshlarning bilim olish imkoniyatlarini kengaytirdi.

- Axborotga tezkor kirish: Texnologiyalar yoshlarni global bilim maydoniga bog'laydi.

- Ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirish: Raqamli texnologiyalar yoshlarning ijodkorlik qobiliyatini namoyon etish imkonini beradi.

- Kasbiy rivojlanish imkoniyatlari: Dasturlash, dizayn, marketing kabi sohalar texnologik vositalar orqali o'rganilmoqda.

- Internet qaramligi: Ijtimoiy tarmoqlarga haddan ortiq berilish diqqatni jamlay olmaslik, motivatsiyaning pasayishi va ijtimoiy izolyatsiyaga olib keladi.

- Axborot ifloslanishi: Internetdagi yolg'on va manipulyativ ma'lumotlar yoshlar tafakkuriga salbiy ta'sir ko'rsatadi.

- Ijtimoiy begonalashuv: Onlayn muloqot ortidan jonli muloqot kamayib, insonlar orasidagi samimiylik pasayadi.

- Sog'liq muammolari: Kompyuter oldida uzoq vaqt o'tirish, uyqusizlik va harakatsizlik sog'lom turmush tarziga tahdid soladi.

Texnologiyalarni samarali ishlatish uchun yoshlar orasida raqamli madaniyatni shakllantirish zarur. Bu nafaqat texnik bilim, balki axborot

xavfsizligi, onlayn axloq va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishni ham o'z ichiga oladi. O'zbekiston sharoitida ham "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi orqali ushbu yo'nalishda tizimli ishlar amalga oshirilmoqda.

Xulosa

Zamonaviy texnologiyalar yoshlar hayotining ajralmas qismiga aylangan. Ular ulkan imkoniyatlar bilan birga, ma'lum xavf-xatarlarni ham keltirib chiqarmoqda. Shu sababli texnologiyalarni to'g'ri yo'naltirish, raqamli madaniyatni rivojlantirish va yoshlarni ongli hamda mas'uliyatli foydalanishga o'rgatish jamiyat taraqqiyoti uchun muhim ahamiyatga ega. Texnologiya inson hayotini yengillashtirishi, bilim va imkoniyat manbai bo'lishi lozim — unga qaramlik emas.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. To'xtayeva D. Axborot texnologiyalari va yoshlar psixologiyasi. – Toshkent: Fan, 2021.
2. UNESCO Report. Youth and Digital Transformation: Global Trends. – Paris, 2023.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi to'g'risidagi qarori. – 2020-yil.
4. Sodiqova N. Internet madaniyati va yoshlar axloqi. – "Pedagogika" jurnali, №2, 2022.